

**PROGRAM PROFILAKTYKI
SPOŁECZNEGO GIMNAZJUM
im. S. LEMA
SPOŁECZNEGO TOWARZYSTWA OŚWIATOWEGO**

Podstawa prawna opracowanego programu profilaktyki

- 1) Rozporządzenie Rady Ministrów z 23.06.2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomagania w latach 2015 -2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach - „Bezpieczna +” (Dz. U. poz.972);
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 1340, z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375);
- 7) ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2015r. poz. 298);
- 8) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.);
- 9) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 oraz z 2015 r. poz. 28);
- 10) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015 r. poz. 332);
- 11) Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.);
- 12) Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169);
- 13) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 104 z dnia 18 czerwca 2013 r. (M.P. poz. 640);
- 14) Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 61 z dnia 26 marca 2013 r. (M.P. poz. 378);
- 15) Strategia Rozwoju Kraju 2020, przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 157 z dnia 25 września 2012 r. (M.P. poz. 882).

Ponadto Program nawiązuje do celów dokumentu strategicznego Perspektywa uczenia się przez całe życie, przyjętego przez Radę Ministrów uchwałą nr 160/2013 z dnia 10 września 2013 r.

Program jest zgodny z przyjętymi programami rządowymi:

- 1) Rządowym Programem na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”;
- 2) Rządowym Programem Ochrony Cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2011-2016;

- 3) Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016;
- 4) Krajowym Programem Działań Na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016;
- 5) Rządowym Programem ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”;
- 6) Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego;
- 7) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 8) Programem Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce;
- 9) Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa 2014-2020.

Cele przyjęte w programie:

1. Zwiększenie otwartości szkoły na współpracę z rodzicami i otoczeniem.
2. Podnoszenie szkolnych standardów bezpieczeństwa.
3. Budowanie pozytywnego klimatu szkoły.
4. Podnoszenie kompetencji związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym.
5. Podnoszenie umiejętności konstruktywnego wykorzystywania technologii informacyjno - komunikacyjnych.
6. Upowszechnienie wiedzy o zasadach postępowania w sytuacjach kryzysowych.
7. Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.
8. Zapobieganie zachowaniom problemowym uczniów.
9. Profilaktyka uzależnienia od dopalaczy, środków psychoaktywnych, narkotyków, nikotyny i alkoholu.

Pożądanee efekty wprowadzenia nowego programu profilaktyki:

1. Uczeń jest kompetentny - zna i rozumie problemy szkolne i środowiska pozaszkolnego, w tym rozpoznaje i reaguje na nieprawidłowości.
2. Uczeń trzyma się zasad - w swoim postępowaniu kieruje się szczerością, uczciwością i wierny jest ideałom.
3. Uczeń dba o swój rozwój - rozumie znaczenie intelektualnej, fizycznej i psychicznej równowagi w dążeniu do dorosłości. Odrzuca wszelkiego rodzaju używki, w tym dopalacze i substancje psychoaktywne, promuje ich szkodliwość i prawidłowo reaguje w przypadku kontaktu z narkotykiem.
4. Uczeń wykazuje się krytyczną refleksją - ocenia i rozumie swoje mocne strony, jak i słabości. Rozpoznaje sygnały organizmu - na zmęczenie i stres - potrafi konstruktywnie organizować pracę i wypoczynek.
5. Uczeń jest wrażliwy - kieruje się empatią, szacunkiem i tego samego wymaga dla siebie. Swoją postawą otwiera się na środowisko i korzysta z jego możliwości- neguje agresję, przemoc, wulgaryzmy.

Program poddawany będzie ewaluacji aby przyczynić się do podnoszenia jego skuteczności. Decydującym będzie głos całej społeczności szkolnej tj. uczniów, wychowawców, nauczycieli, psychologa szkolnego, rodziców i instytucji współpracujących.

Opracowując niniejszy program oparto się na:

1. Wywiadach indywidualnych na temat higieny psychicznej dzieci i młodzieży całego środowiska.
2. Określeniu stopnia zagrożenia uczniów zjawiskiem uzależnienia od dopalaczy, środków psychoaktywnych, narkotyków, nikotyny - współpraca z rodzicami, psychologiem szkolnym.
3. Ewaluacji pracy opiekuńczo wychowawczej podczas Rad Pedagogicznych.
4. Współpracy z instytucjami działającymi na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży.

5. Spotkaniach klasowych z rodzicami uczniów - analizie ich obserwacji, uwag i zaleceń.

Program obejmuje następujące działy:

1. Przeciwdziałanie używaniu dopalaczy, substancji psychoaktywnych, nikotyny i alkoholu oraz profilaktykę uzależnienia od gier komputerowych, internetu, oraz hazardu.
2. Promowanie cyberprzestrzeni w środowisku jako bezpiecznego, skutecznego narzędzia pracy i komunikacji. Profilaktyka agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy.
3. Zapobieganie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży.
4. Promowanie zdrowego stylu życia.
5. Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa przeciwpożarowego.
6. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły.

Przyjęty Program Profilaktyki realizowany będzie podczas bieżącej pracy z uczniami, na poszczególnych przedmiotach, zgodnie z obowiązującą podstawą programową. Zdaniem całej społeczności szkolnej Program Profilaktyki został dostosowany do indywidualnych potrzeb uczniów w poszczególnych klasach.

1. PRZECIWDZIAŁANIE UŻYWANIU DOPALACZY, SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH, NIKOTYNY I ALKOHOLU ORAZ PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ OD GIER, INTERNETU I HAZARDU

Zadania:

- Realizacja edukacji zdrowotnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom;
- Promowanie akcji profilaktycznej „Dopalacze kradną życie.”;
- Wdrażanie rozporządzenia Rady Ministrów z 23.06.2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomagania w latach 2015 - 2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach „Bezpieczna+” (Dz. U. poz. 972).

	Treści programu	Działania	Osoby odpowiedzialne	Metody realizacji
1	Środki zagrażające: alkohol, nikotyna, narkotyki, dopalacze	Informowanie o możliwych zagrożeniach, konsekwencjach zdrowotnych i prawnych (pogadanki). Organizacja pomocy w przypadku zetknięcia się ucznia z problemem.	Psycholog szkolny, wychowawcy, nauczyciele, rodzice	Treści zgodne obowiązującą podstawą programową na poszczególnych przedmiotach. Praca wychowawcza na godzinach wychowawczych. Konsultacje specjalistyczne. Promowanie materiałów i treści tj. ulotki profilaktyczne, plakaty, broszury.

2	Internet, gry komputerowe, hazard	Współpraca z rodzicami- analiza częstotliwości i jakości pracy ucznia z komputerem pod kątem niebezpieczeństw. Reagowanie na wszelkie formy nieprawidłowości na portalach społecznościach. Informowanie o zaburzeniach w zachowaniu i funkcjonowaniu emocjonalno-intelektualnym uczniów.	Wychowawcy, informatyk, psycholog szkolny, rodzice	Rozmowy indywidualne i grupowe, szkolenia, warsztaty, szeroko pojęta współpraca z instytucjami wspierającymi prace szkoły.
---	-----------------------------------	--	--	--

Działanie związane z profilaktyką uzależnień są prowadzone we współpracy z: rodzicami, Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi policją, strażą miejską, strażą pożarną, sądami rodzinnymi, ogniskami i terapeutycznymi (Centrum Terapii Simula), instytucjami i organizacjami zajmującymi się problematyką uzależnień.

Spodziewane efekty:

1. W szkole popularne jest prowadzeni zdrowego stylu życia- bez używek i sztucznych stymulatorów. W przypadku pojawienia się problemu - istnieje system pomocowy dla ucznia i jego rodziny. Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem.
2. W szkole Internet traktowany jest jako źródło naukowe i każdy uczeń zna zasady komunikacji opartej na życzliwości i potrzebach świata realnego.
3. W szkole prowadzona jest kampania informacyjna związana z zagrożeniem cywilizacyjnymi XXI wieku.
4. Uczniowie prowadzą zdrowy styl życia i przyjmują postawę asertywną wobec kontaktu z zagrożeniem.
5. Szkoła w odpowiedni sposób pomaga uczniom z rodzin w trudnej sytuacji materialnej oraz z rodzin uzależnionych.
6. Uczniowie i rodzice mają możliwość korzystania z pomocy profesjonalnych instytucji i organizacji.
7. Uczniowie mają najważniejszą wiedzę z zakresu profilaktyki uzależnień.
8. Uczniowie konstruktywnie wykorzystują czas wolny.

2. PROMOWANIE CYBERPRZESTRZENI W ŚRODOWISKU JAKO BEZPIECZNEGO, SKUTECZNEGO NARZĘDZIA PRACY I KOMUNIKACJI. PROFILAKTYKA AGRESJI I PRZEMOCY, W TYM CYBERPRZEMOCY

Zadania:

- Promowanie Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2020 w celu podnoszenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa;
- Otwieranie się na gwałtowne zmiany technologiczne - przemiany społeczne i kulturowe;
- Zdobywanie kompetencji cyfrowych uczniów i ich rodzin.

	Treści programu	Działania	Osoby odpowiedzialne	Metody realizacji
1	Przekazywanie zasad	Praca własna na lekcjach.	Nauczyciele przedmiotów	Praca w grupach, dyskusje,

	bezpiecznego korzystania z zasobów cyfrowych			warsztaty, filmy edukacyjne.
2	Ochrona urzędzeń, danych, zdrowia i środowiska	Zajęcia informatyki.	Nauczyciel informatyk, wychowawcy, specjaliści	Konsultacje indywidualne, prezentacje, wykłady.

Spodziewane efekty:

1. Wzrost świadomości zagrożeń wynikających z nieprawidłowych form korzystania z internetu oraz reagowanie na zagrożenia.
2. Poprawa kompetencji pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców w zakresie bezpieczeństwa korzystania z cyberprzestrzeni.

3. ZAPOBIEGANIE ZACHOWANIOM PROBLEMOWYM DZIECI I MŁODZIEŻY

Zadania:

- Wdrażanie w szkole programów profilaktycznych - rozwiązywanie konfliktów z wykorzystaniem mediacji i negocjacji;
- Realizacja programów rówieśniczych - pomoc koleżeńska, wolontariat, samorząd szkolny;
- Prowadzenie zajęć z zakresu edukacji prawnej - konsekwencje prawne stosowania różnych form przemocy;
- Opracowanie i stosowanie procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych - przemoc, agresja w szkole;
- Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - indywidualizacja.

	Treści programu	Działania	Osoby odpowiedzialne	Metody realizacji
1	Analiza zachowań agresywnych i oznak niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży. Różnicowanie zachowań aspołecznych od zaburzeń o podłożu psychicznym	Rozpoznawanie, utrzymywanie stałej współpracy z domem ucznia. Kierowanie do placówek pomocowych, wspieranie indywidualne na terenie szkoły.	Psycholog szkolny, wychowawcy	- nieprzerwane monitorowanie zachowania uczniów (pomocny monitoring w szkole), - rozmowy z uczniami, rodzicami, - analiza dokumentacji.
2	Mediacje, interwencje w sytuacjach konfliktowych, traumatycznych, nieprzewidywanych w	Promowanie dobrze pojętej rywalizacji. Zachęcanie do aktywności na rzecz promowania kultury i poszanowania godności	Nauczyciel, wychowawcy, psycholog szkolny	Organizowanie pomocy, reagowanie na zaburzenia, szkolenia wewnętrzne

	życiu szkolnym	drugiego człowieka. Zacieranie różnic pomiędzy uczniami: materialnych, kulturowych, intelektualnych.		na temat sposobów reagowania i zachowań agresywnych.
3	Integracja, komunikacja i funkcjonowanie w grupie	Przeprowadzanie integracji klas pierwszych i klas starszych zgłaszających takie potrzeby.	Psycholog szkolny wychowawcy, nauczyciele, samorząd	Wyjazdy integracyjne, imprezy szkolne, konkursy, wyjścia. Praca wychowawcza w klasach.
4	Organizacja czasu wolnego	Propagowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Planowanie i organizacja warsztatu pracy. Dostosowanie godzin pracy specjalistów do potrzeb uczniów i ich rodzin.	Psycholog szkolny, wychowawcy samorząd, dyrektor	Wyjścia do kina, teatru, imprezy szkolne, studniówki, Zajęcia poza lekcyjne, koła zainteresowań, wolontariat, pomoc koleżeńska, działalność samorządu.

Spodziewane efekty:

1. Szkoła rozpoznaje pojawiające się zagrożenia i odpowiednio wcześniej potrafi im przeciwdziałać.
2. Szkoła ogranicza przyczyny występowania konfliktów:
 - a) zacierane są różnice między poszczególnymi uczniami, które mogą być przyczyną powstawania konfliktów,
 - b) diagnozowane są na bieżąco przyczyny niepowodzeń w szkole (nauka, zachowanie),
 - c) szkoła nagradza uczniów za wszystkie osiągnięcia i postępy w zachowaniu,
 - d) są wyraźne określanie wymagania edukacyjne z każdego przedmiotu na poszczególne oceny,
 - e) są jasno określone zasady zachowania i współżycia społeczności uczniowskiej zarówno na poziomie klasy, jak i szkoły.
3. Uczniowie znają swoje prawa i obowiązki.
4. Konsekwentnie stosowane procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych, które odnoszą pozytywne skutki. Są one znane wszystkim członkom społeczności szkolnej.
5. Szkoła informuje o odpowiedzialności prawnej nieletnich.
6. Integracja uczniów na poziomie klas i szkoły ogranicza/likwiduje przyczyny agresji.
7. Szkoła w stopniu zadawalającym organizuje „czas wolny” uczniom.
8. Szkoła zapobiega trudnościom wychowawczym i bezwzględnie zjawisku demoralizacji wśród uczniów.

4. PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

Zadania:

- Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z „gonitwą za ideałem” - wygląd, stan posiadania, kontakty interpersonalne;
- Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia jako alternatywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby tj. samoocena, sukces i przynależność.

	Treści programu	Działania	Osoby odpowiedzialne	Metody realizacji
1	Promowanie zdrowego stylu życia.	Omawianie i promocja piramidy potrzeb człowieka z uwzględnieniem etapu rozwoju psychofizycznego ucznia. Wyjaśnianie dobrze pojętej normy.	Wychowawcy, nauczyciele psycholog szkolny	Warsztaty, wykłady, pogadanki, konsultacje, lekcje tematyczne, koło kulinarne.
2	Troska o zdrowie psychiczne uczniów.	Diagnozowanie sytuacji szkolnej, rodzinnej, zdrowotnej ucznia w celu ustalenia jego potrzeb. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym. Profilaktyka stresu. Współpraca specjalistów przy stwierdzeniu zaburzeń natury emocjonalnej i psychicznej u ucznia.	Psycholog szkolny, wychowawcy, osoby prowadzące warsztaty, nauczyciele	- obserwacja ucznia na terenie szkoły, - kontakty indywidualne z uczniem i jego rodzicami, - rozmowy z Psychologiem szkolnym, - indywidualizacja wymagań, - kierowanie do Poradni Pedagogiczno-Psychologicznych.
3	Troska o zdrowie psychiczne uczniów.	Wpajanie uczniom wartości Ogólnoludzkich. Uczucie zasad i norm zachowania. Wzbudzanie u uczniów zainteresowań problematyką społeczną. Uwrażliwianie uczniów na problemy innych.	Psycholog szkolny, wychowawcy, nauczyciele, samorząd	- realizacja obowiązujących treści programowych na godz. wychowawczych, poszczególnych przedmiotach, - udział w akcjach charytatywnych; - działalność samorządu szkolnego, - poznawanie , kultywowanie tradycji rodziny, szkoły, ojczyzny, - praca z uczniem zdolnym (koła zainteresowań, wyjazdy tematyczne).
4	Troska o zdrowie	Monitorowanie zaświadczeń	Nauczyciel	Organizowanie

psychiczne uczniów.	lekarskich o niezdolności czasowej ucznia do ćwiczeń. Uatrakcyjnianie zajęć ruchowych w szkole.	wychowania fizycznego, wychowawcy	zawodów sportowych, rozgrywek, promowanie aktywności i zdrowego stylu życia. Korektywa.
---------------------	---	-----------------------------------	---

Spodziewane efekty:

1. Uczeń zna zasady racjonalnego planowania posiłków w oparciu o składniki niezbędne do prawidłowego funkcjonowania organizmu.
2. Ma zapewniony w szkole komfort psychiczny, pozwalający mu na osiąganie wyników edukacyjnych i wychowawczych na miarę swoich możliwości.
3. Szkoła stwarza klimat sprzyjający uczeniu się i podejmowaniu pracy nad doskonaleniem swojej osobowości.
4. Szkoła uwrażliwia na problematykę społeczną.
5. Dużym powodzeniem cieszy się działalność społeczna uczniów.
6. Szkoła promuje wychowanie fizyczne.
7. Uczniowie osiągają sukcesy sportowe.
8. Zmniejsza się odsetek uczniów zwolnionych z zajęć wychowania fizycznego.

5. UPOWSZECHNIANIE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY WIEDZY DOTYCZĄCEJ BEZPIECZEŃSTWA PRZECIWOŻAROWEGO

Zadania:

- Tworzenie warunków do prowadzenia praktycznych zajęć edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

	Treści programu	Działania	Osoby odpowiedzialne	Metody realizacji
1	Pierwsza pomoc przedmedyczna	Pokazy, szkolenia.	Nauczyciel edukacji obywatelskiej, nauczyciel biologii	Ćwiczenia praktyczne z fantomem.
2	Alarmowanie właściwych służb	Promowanie dostępnych numerów alarmowych, ulotki, plakaty.	Dyrektor, wychowawcy	Zagospodarowanie tablic informacyjnych.
3	Upowszechnianie wiedzy bezpieczeństwa pożarowego	Zajęcia edukacyjne.	Dyrektor przy współpracy z pracownikami straży pożarnej	Wykłady, pokazy, ćwiczenia.

Spodziewane efekty:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności reagowania w sytuacjach zagrożenia.
2. Zmniejszenie liczby zdarzeń stanowiących zagrożenie dla życia i mienia z użyciem ognia.

6. KREOWANIE ZDROWEGO, BEZPIECZNEGO I PRZYJAZNEGO ŚRODOWISKA SZKOŁY

Zadania:

- Doskonalenie umiejętności nauczycieli i rodziców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami i wychowankami;
- Wzmacnianie kompetencji wychowawczych w szkołach i domach - poprawa komunikacji;
- Wspieranie działalności charytatywnej.

	Treści programu	Działania	Osoby odpowiedzialne	Metody realizacji
1	Budowanie poczucia wspólnoty w klasie i szkole	Integrowanie zespołów klasowych. Działalność samorządu szkolnego.	Wychowawcy, opiekun samorządu, specjaliści	Wycieczki, praca na lekcjach, imprezy szkolne.
2	Określenie jasnych zasad społecznego funkcjonowania	Wdrażanie procedur, promowanie regulaminów, współpraca z instytucjami.	Dyrektor, nauczyciele, wychowawcy, psycholog szkolny	Praca w grupach.

Spodziewane efekty:

1. Budowanie i aktywizowanie społeczeństwa obywatelskiego.
2. Funkcjonowanie i odnajdywanie się w środowisku lokalnym.
3. Dynamizowanie i ukierunkowanie sił społecznych wokół zadań edukacyjnych.
4. Podnoszenie dostępności szkoły do możliwości finansowych, materialnych i adaptacyjnych nowych zasobów ludzkich.

Warszawa, Październik 2015